

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Кликните да бисте почели унос текста.
1. Датум и орган који је именовео комисију 4.07.2023. године Наставно-научно веће Филозофског факултета у Косовској Митровици
2. Састав комисије, име и презиме сваког члана, звање, ужа научна област, назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:
1. Др Александар Растовић, научни саветник, Историја, Историјски институт Београд, председник
2. Др Саша Станојевић, ванредни професор, Историја модерног доба, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, члан
3. Др Далибор Елезовић, ванредни професор, Историја модерног доба, Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ментор
4. Кликните да бисте почели унос текста.
5. Кликните да бисте почели унос текста.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Кликните да бисте почели унос текста.
1. Име, име једног родитеља, презиме: Весна (Обрад) Милојевић
2. Датум рођења, општина, република: 27.10.1974. Лепосавић, Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: #####
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: #####
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Српски санитарни кордон према Аустрији и Турској (1836-1842)
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.
Комисија констатује да садржај докторске дисертације одговара предложеном нацрту, који је одобрен. Када је реч о структури докторске дисертације она се састоји од Резимеа (4-6), на српском, енглеском и руском језику. Потом Предговора (10-11) и Увода (12-20) у коме је објашњен посебно Метод истраживања и дат преглед структуре рада. Основни део докторске дисертације састоји се од седам поглавља која су даље подељена на одређени број потпоглавља и одељака. Прво поглавље носи наслов Историја епидемија и карантина (21-50) , и у оквиру њега су потпоглавља: Аустријски санитарски нормативи, Аустријски санитарски кордон, Стање у Кнежевини Србији од 1836. до 1839. године, Успостављање границе и санитарског кордона у Кнежевини Србији Проблем двовласничких имања и Оснивање санитета у Кнежевини Србији. Друго поглавље Епидемије у југоисточној европи тридесетих година 19. века (51-77) , састоји се од потпоглавља: Стање на Балкану почетком 19. века, Вести о епидемијама куге и колере међу Србима у Аустрији и Турској, Улазак епидемија у Кнежевину Србију из Турске и Аустрије, Ширење куге цариградским друмом – Ражањ, Јагодински карантин, Ширење куге ка Ваљево - села Осеченица и Брезје и Кнез Милош у време епидемије. Треће поглавље

Карантини на граници са Аустријом и Турском (78-122), састоји се од потпоглавља: Потреба за карантинима у Кнежевини Србији, Карантин на Мокрој гори, Карантин у Радујевцу, Карантин у Љубовији, Карантин у Рачи и Уређење састанака. Четврто поглавље **Уређење карантина у Кнежевини Србији – примена аустријске праксе (123-134)**, састоји се од потпоглавља: Уређење карантина у Кнежевини Србији 1836-1842. године, Стручно особље карантина у Кнежевини Србији, Дужности надзиратеља и Аустријско стручно особље у карантинима у Кнежевини Србији. Пето поглавље **Одржавање хигијене у карантинима у Кнежевини Србији (135-174)**, састоји се од потпоглавља: Начин чишћења ствари, Карантински поступак с људима, Карантински поступак с трговачком робом – еспапом Одлакшанија на кратко (наставак тарифе карантинске I) и Механе при карантинима. Шесто поглавље **Стање у Кнежевини Србији током епидемије 1836-1842 (175-212)**, састоји се од потпоглавља: Дезинфекција писама по угледу на Аустрију у Кнежевини Србији, Обавештајни рад у Кнежевини Србији за време епидемија, Пасошка служба, Мезулане у Кнежевини Србији - поштанске станице, Долазак избеглица у Кнежевину Србију, Стање на панаџурима у време епидемије и Стање финансија у време карантина. Последње, седмо поглавље **Крај епидемије у Кнежевини Србији (213-233)**, састоји се од потпоглавља: Стање у Кнежевини Србији од 1839. до 1842. године, Одступања од карантинских мера и прописа – изузеци, Рад аустријских и других доктора у Кнежевини Србији, Покушај уласка Александра Карађорђевића у Кнежевину Србију и Утицај епидемија на културу живљења становништва у Кнежевини Србији. Излагање у основном делу докторске дисертације заокружено је **Закључком (235-239)**, након чега следе **Извори и литература** и на крају у форми прилога одабрани факсимили архивске грађе коришћене током истраживања.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У складу са одредбама правилника о Докторским академским студијама Филозофског факултета у Косовској Митровици (Члан 59, ставови 2, 3 и 4) извршена је софтверска провера отиџиналности рукописа докторске дисертације кандидаткиње Весне Милојевић. Иста је показала да је проценат поклапања 3%, чиме се може закључити да је реч о оригиналном и савесном научном истраживању, реализованом у складу са савременим научним правилима и етичким принципима у науци. Структура докторске дисертације урађена је у складу са праксом методологије и технике научног рада у историјској науци. У *Предговору* је кандидаткиња указала на разлоге који су је определили да се бави овом проблематиком. Такође је навела основне напомене о коришћеној грађи и установама у којима је истраживала. У *Уводу* је објашњен предмет истраживања и научни циљ рада на теми докторске дисертације. Дат је осврт на преглед научне мисли о области којој припада докторска дисертација. Образложени су методи који су коришћени током рада на теми докторске дисертације. Дат је преглед коришћене изворне грађе која је била основ за израду дисертације. У *Првом поглављу* које се односи на историју карантина, пажња је посвећена њиховом настанку, а затим је у кратким цртама представљен начин успостављања санитарног кордона и правних норматива. Након тога, дат је приказ стања у Србији, успостављање границе и оснивање санитета у Кнежевини Србији. *Друго поглавље* обрађује питање епидемија куге у југоисточној Европи тридесетих година 19. века. Односи се на питање епидемија куге и колере, о уласку истих на територију Кнежевине Србије из Турске и Аустрије. Урађен је кратак опис куге, а потом њен продор у Србију и ширење Цариградским друмом према Ражњу, Јагодини и Ваљеву, у селима Осечници и Брези. На крају поглавља приказано је како је кнез Милош поступао у време куге у Кнежевини Србији. У *Трећем поглављу* обрађени су српски карантини на границама према Аустрији и Турској. Приказана је потреба за карантинима у Кнежевини Србији, а потом је пажња посвећена успостављању и функционисању карантина у Алексинцу, Мокрој Гори, Радујевцу, Љубовији и Рачи. Други део овог поглавља односи се на успостављање Састанака и то: Василијина чесма, Грамада, Суповац, Шепачка ада, Брегово и Рашка. *Четврто поглавље* осветљава начин уређења карантина у Србији и примену аустријске праксе у њима, а у наставку је, кроз мање целине детаљније представљен читав персонал и њихове дужности и обавезе при карантинима. Представљене су дужности: директора, доктора, осмотритеља, писара, амбарције, латова, гвардијана, али и надзиратеља који су функционисали при састанцима. У *Петом поглављу* кандидаткиња се бави питањем одржавања хигијене у карантинима, што је било од пресудне важности за превентиву од епидемије куге, јер су се у карантинима чистили људи и роба и купала стока. У наведеном поглављу је посебна пажња посвећена карантинском поступку према људима током боравка у карантинима, затим како је поступано са преступницима и на који начин је вршено сахрањивање преминулих током трајања епидемије. Значајна пажња посвећена је карантинском поступку са трговинском робом и приказана је карантинска тарифа, по којој је вршено наплаћивање за њено чишћење током прописног периода у карантину. *Шесто поглавље* обрађује пресек стања епидемије, где је приказана дезинфекција писама по угледу на Аустрију, потом обавештајни рад у Кнежевини Србији за време епидемија и пасошка служба. У докторској дисертацији је појашњено и питање и поштанских станица,

мезулана, тачније начина на који се размењивала пошта у овом периоду. Обрађено је и питање доласка избеглица у Кнежевину Србију, а потом дат приказ стања на панађурима и стања финансија у време епидемије. *Седмо поглавље* обрађује крај ове велике епидемије која је погодила становништво Србије. На почетку је обрађено стање у Србији од 1839-1842. године кроз политичке прилике и промене владара, односно династија у Кнежевини Србији. Посебна пажња је посвећена и одступањима од карантинских мера које су се без обзира на сву строгост примењивања неминовно ипак дешавала. Посебно подпоглавље се односи на долазак и рад аустријских и других доктора у Кнежевину Србију и њихов допринос побољшању здравствених прилика код српског становништва. Списак особља карантина и састанака представљен је из разлога важности обављања сложених дужности у карантинима у Србији, док је на самом крају приказан утицај епидемија на становништво у Кнежевини Србији. Рукопис дисертације је сумиран у Закључку у складу са научним принципима према којима се концизно свде резултати истраживања који оличавају суштину истраживаног проблема. Након навођења необјављене и објављене изворне грађе, дат је списак коришћене литературе. Вредан део докторске дисертације су архивски документи дати као факсимили у завршном сегменту рукописа.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

1. Милојевић, В. (2022). Неправилности у раду Алексиначког карантина за време куге 1838. године, Историја медицине, фармације, ветерине и народна здравствена култура, Зборник радова са научно-стручног скупа 18.11.2021. године, Књ. 11, Зајечар: Архив Тимочка Крајина, 23-28. ISBN - 978-86-84483-69-2

2. Милојевић, В. (2022). Вести о досељавању избеглица у Србију из „Граова предела ерцеговачког“ за време епидемије куге 1837. године. Српска баштина, 7(1), стр. 116-122. ISSN 2337-093
уз напомену: Кликните да бисте почели унос текста.

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Кликните да бисте почели унос текста.

VII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација кандидаткиње Весне Милојевић представља вредан допринос историографији, осветљава једно интересантно и актуелно научно питање из историје здравствене културе. Дисертација је заснована на оригиналној архивској грађи Државног архива Србије која пружа значајне информације о предмету истраживања. Поред тога, кандидаткиња је користила грађу и Архива у Панчеву, објављене историјске изворе и релевантну домаћу и инострану литературу. Резултати истраживања на дисертацији показују да се након појаве куге 1836. године у Турској она нагло почела ширити ка свим крајевима Балкана, па и Србији. Европом је завладао страх да ће се она, пробивши српски кордон, раширити и даље на север и захватити велики део европског становништва. Европа је полагала велику наду у Аустрију, али се незнатно надала у способност мале и тек ослобођене Србије да ће зауставити ширење куге. Претпостављало се да ће се тешко спречити долазак куге у срце Европе ако пређе Саву и Дунав. Извори показују да је организација српског санитарног кордона пре готово два века изненадила и задивила целу Европу и у тадашњем културном свету изазвала опште и искрено признање српском народу и кнезу Милошу на тако успешно завршеном подухвату. Кандидаткиња изводи закључак, када је реч о међународним околностима у вези са српским санитарним кордоном и решењима и праксом коју су српски органи предузимали, да је све то је било већином преузето од Аустрије. Истраживање на дисертацији је показало да је велики био утицај Аустрије на укупну организацију српског санитарног кордона. Аустријска подршка српској одбрани од епидемије била је кључна. Ангажовање аустријских лекара у Србију представљао је неопходну кадровску подршку српском санитарном кордону, без које би читав процес био неизводљив. Истраживања кандидаткиње на докторској дисертацији су показала да је српски санитарни кордон био суштински део ширег система одбране од епидемија који је функционисао на простору Србије и Аустрије, и у коме су са српским карантинима сарађивали карантини Земун, Панчево и други. Тако је одбрана Србије од епидемије представљала у неку руку и одбрану целе Европе. Аустрији је константно претила опасност од куге с турске стране, те је на граници са Турском основан стални гранични санитарни кордон.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

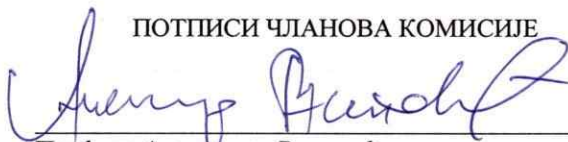
Дисертација је заснована на архивској грађи, као и другим доступним историјским изворима и литератури, који су критички анализирани и систематизовани, а односе се на санитарни кордон, односно мрежу карантина као српских државних установа за заштиту од заразних болести на границама према Аустрији и Турској у наведеном периоду. Позитивно оцењујемо начин приказа и тумачења резултата истраживања на докторској дисертацији. Кандидаткиња је успешно утврдила структуру и процедуру, дефинисала критеријуме избора и вредновања, као и норме рада у функцији научног сазнања, односно реализације рада на докторској дисертацији. Констатовано је критичко проучавање резултата претходних истраживања, као и вредновање и селекција. Током израде докторске дисертације, спроведено је истраживање необјављене архивске грађе као примарног, а потом литературе као секундарног историјског извора. Текст дисертације је језички коректан и у складу је са принципима и терминолошким решењима историјске науке.

X ПРЕДЛОГ:

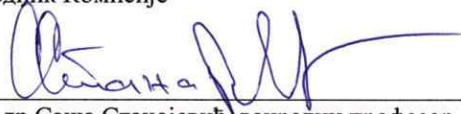
На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже:

На основу свега наведеног, Комисија сматра да рукопис урађене докторске дисертације кандидаткиње Весне Милојевић **Српски санитарни кордон према Аустрији и Турској (1836–1842)** у потпуности испуњава све стандарде и захтеве историјске науке и представља значајан научни допринос. Тема дисертације до сада није подробно обрађивана и рукопис је заснован на прворазредној архивској грађи те представља оригинално научно остварење. Предлажемо Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици да усвоји извештај о оцени урађене докторске дисертације кандидаткиње Весне Милојевић и проследи га у даљи поступак за јавну одбрану.

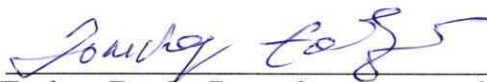
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Проф. др Александар Раствојић, научни саветник,
председник Комисије

2. Проф. др Саша Станојевић, ванредни професор,
члан Комисије

3. Проф. др Далибор Елезовић, ванредни професор,
ментор